

TISZAVIDÉK

VEGYES TARTALMU HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 4 frt — kr. Negyedévre 1 frt — kr.
Fél évre 2 frt — kr. Egyes szám ára 8 kr.

Megjelen minden vasárnap reggel.

Hirdetéseket a kiadóhivatal jutányos áron veszel.

Felelős szerkesztő és kiadó:

S Z I L B E R J Á N O S.

SZERKESZTŐSÉG:

Csongrád, Magtár-utca 41. szám, hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

KIADÓHIVATAL:

Csongrád, Magtár-utca 41. szám, hová az előfizetések, hirdetések, közlemények intézendők.

Olcso pénzt a kisiparosnak.

Az eszme nem új, sőt éppen az a legnagyobb hibája, hogy régóta hányják-vetik, pedig hosszú betegségnek halál a vége.

Évek óta minden érdekelt tényező egyre azt hajtogatja: olcsó pénzt a kisiparosnak.

Hatalmas a verseny az ipar minden terén és az olcsó hitelnek e nagy konkurencia mellett nemcsak fontos, de egyenesen mérvadó szerepe jut. Csak a nagy forgalom kárpótolhatja a kisiparost hasznának csekélyiségeért a nagy forgalomhoz pedig mindenek előtt pénz kell, még pedig több pénz, mint a mennyi a kisiparosnak rendelkezésére áll. Nemcsak a kisiparos szorul, hanem a legtöbb esetben a nagyiparos, a gyáros is. De ha mindkettő egyformán érzi a hitel szükségességét, kielégítésére nézve felette különbözök. Míg a nagyiparosnak szabad az útja a pénzintézetekhez, a hol a szükséges nagyobb összegeket, minden erőltetés nélkül, első kézből, tehát a legolcsóbb kamatláb mellett szerezheti meg magának, a kis iparos. kinek viszonyait természetesen csak szűkebb körökben ismerik és a ki csak oly kisebb összegeket igényel, melyeknek hitelezése a nagy bankokra nézve nem képez érdemes üzletet — majdnem mindig kisebb hitelintézethez fordul és

a pénzért, ha azt esetleg megkapja, sokkal magasabb kamatot kell fizetnie. Ha azután még pénz-szük idők állanak be, akkor a kisiparos az első áldozat, amennyiben első sorban tőle vonják meg a hitelt.

Évek óta halljuk, minő-szükséges ennek a bajnak orvoslása. De a sürű jai-szó elveszett a pusztában és minden törekvésnek, mely arra volt irányítva, hogy a kisiparos olcsópénzhez juthasson, eddig semilyen kézzelfogható eredménye nem volt.

Egészen eltekintve a kérdés közgazdasági oldalától, — sok ezer derék és dolgos polgár egzisztenciájáról lévén szó — annak sürgős megoldásához nagyobb anyagi érdekek fűződnek a kisiparosnak a hitel korlátoltsága által teremtett helyzete nem természetes baj, sőt a kisipar felsegélyezése lehetséges, csak azzal kell tisztában lenni, milyen uton találhatunk részére segítséget.

Nézetünk szerint az összes kisiparosoknak szövetkezniök kellene, mert csak így képezhetnének olyan hatalmat, mely magát a nagyiparral szemben megvédené, hogy ilyképen egyenjogúvá válnék vele a pénzpiacra. Szövetkezniök kellene, hogy a kormány és a parlament a szükséges védelemben és pártfogásban részesítheték őket és hogy ekképen a szövetkezet minden joga követelménynek megfelelhessen.

Ismételjük, hogy a kérdés megoldása

sürgős, ne késsenek tehát kisiparosaink, mert ez esetben a legkisebb tett többet ér a legjobb tanácsnál.

— **Megesett**, már t. i. az a sajnálatos eset a minek megtörténte ellen Szendrői László lapunk mult heti számának nyilttéri rovatában tiltakozott. Nem zárkozhatunk el attól, hogy az esetet a történetekhez hiven elne mondjuk. Rosenberg Ede és Szendrői László helybeli kereskedők régebb idő óta arra törekednek, hogy egymást minél inkább kompromittálják a mire egy adás-vevési ügyből származó összekulömbözés szolgáltatott okot. A folytonos szövtátsnak t e t t l e g e s s é g l e i t az érdemleges befejezése. Annál inkább sajnálatos az eset, — melyet holmi, mély sajnálatokat kifejező nyilatkozatokkal tisztázni nem lehet — mivel annak szinhelye éppen egy most alakult erkölcsi testület helyisége volt s mely erkölcsi testület éppen azon egyének hathatós közremüködése folytán nyert erőt a megalakuláshoz, kik most a kör helyiségét pofozkodásra használják fel, így adva a példát a társalgáshoz a XIX. század követelményei szerint. — Mint fentebb is írjuk, szerintünk az ily elhamarkodott tettegességet nem lehet sajnálatiratokkal helyre ütni. Mert ha az ügyet a maga komolysága szerint mérlegeljük, ezen cselekmény nem egy ember megsértése, de egy egész testü-

A TISZAVIDÉK TÁRCZÁJA.

Pipázom.

Ha gondjaim gyűltek, egytől avagy mástól;
Kivettem pipámat az asztal fiából,
Mit busulsz?! kiálték, gyujts rá, jobb lesz
[bravó!]

Kezemben volt tüstént pipa, s dohányzacskó.
Megtömtem pipámat jó magyar dohánynyal,
Nem cserélnék, mondám: „egy beteg királylyal.”
Rágyujtottam s néztem szép bodor füstjeit,
Hozzá hasonlítottam kedvesem fűrtjeit.
E kettőn merengtem, füst és a szerelem;
S így a többi gondnak helyet nem engedtem.
Most végre miután engem sem kiméle,
A lefolyt időknék öregbitő része.

Mint aggot — hol kelek, — hol fekszem az
[ágy n];

Hogy unalmam üzzem, mit teszek . . . pipázom.

Kabók Károly.

A repülő kerék.

Két évvel ezelőtt, ősszel, a napilapok közzel egy hétig azzal az eseményvel foglalkoztak, hogy egy erdélyi magyar ember, R. Sándor nevezetes találmányával ajándékozta

meg az emberiséget, melyet repülő keréknek nevezett el és a mely hivatva volt arra, hogy a légben való mozgás problémáját tökéletesen megoldja. Sokan csodálkozással, legtöbbször kétkedéssel fogadták e híreket. A jövő ez utóbbiaknak adott igazat.

Midőn az első híreket e találmányról olvastam, örömmel az irigység egy neme gyűlt.

Gépész mérnöknek készültem és így természetesen legfőbb ideálom életem végcélja mint annyi másnak, úgy nekem is a repülő gép feltalálása volt. Megtudtam becsülni a találmány horderejét és így dicsőségét, melyet feltalálójára hoz. Örökig böngésztem naponta a lapokat, tanulmányoztam a pro és contra érveket, míg végre feltékenységemet, mert feltékeny voltam a szó legszorosabb értelmében, eloszlatva a rövid kis hír, hogy R. repülő kereke nem valószínű meg és a feltaláló egy szakferfiu ezen kritikája után már el is hagyta a fővárost, magával cipizelven „repülő” szerkezetét.

Ezen rám nézve oly izgalmas napok valamelyikén történt, hogy íróasztalomnál a Budapesti Hirlapnak erre vonatkozó hosszabb cikkét nagy figyelemmel olvastam. E cikkben szó volt arról, hogy mi mindenfelé fogják használni a repülő kereket. Hogyan fog átalakulni a társadalom. A végére értem, magam elé báméskodtam és arra gondoltam, milyen is lehet az az ember ki ezt feltalálta.

Halk kopogás zavart fel. — Szabad. — Elöttem ismeretlen, magas férfi lépett be hozzám. Hosszu. majdnem földig érő felső kabát volt rajta, a mi tekintetbe véve, hogy az őszi nap egész pompájában süttött, esőnek, szélnek pedig nyoma sem volt. Furesán hatott. Az idegen közelebb lépett. Kezét nyujtá mosolyogva.

R. Sándor vagyok, a repülő kerék feltalálója: Tudom, hogy érdeklődik találmányom iránt és azért önhöz fordulok, hogy felkérjem, miszerint kísérőm legyen első nagyobb utamon.

Meglepetten hajtám meg magam. Csodálattal néztem az emberre. 30 éves lehetett. Magas, tulmagas homloka észt árult el.

És a szeme, az az erősen villogó fekete szem, mintegy delejező hatással volt reám ugyannyira, hogy nem voltam képes tekintetemet levenni róla. Erezttem, hogy tekintete lelke mélyére hat, hogy olvasta még legtitkosabb gondolataimat is.

Örülök uram, hogy engem tisztelt meg. Mikor indulunk, hogy előkészületeimet megtehessem?

Az idegen óráját nézte. Most 3 óra van. 1/5-kor indulunk, Elbucszni sem kell, mert holnap reggel 7 órakor már megint itthon leszünk.

Mosolyogtam. De hisz nagyobb utat említett kegyed. Hová megyünk akkor tulajdonképen?

letre nézve sajnálatos tény, mely kihasználással bir azon erkölcsi testület jövőjére, hol a sajnálatos eset lejátszódott. S ha talán azok, kik közt a sajnálatos eset megtörtént főtnyezők voltak a társadalmi kör megalakításán, ezen körülmény éppen nem menti őket eljárásukért, mert az alkotáshoz joguk van, de a romba döntéshez nincs. Éppen ezért nagy megdölgöttség volt a botrány színhelyévé egy még nem is törvényes alapon nyugvó erkölcsi testület helyiségét választani s ez által annak jövőjén csorbát ejteni.

UJDONSÁGOK.

— **A „Csongrádi 48-as és Független Párt”** a kör helyiségében f. hó 5 én délután 2 órakor választmányi ülést tart, melynek egyedi tárgyat az fogja képezni, hogy amennyiben a tagok száma annyira megszorodott, hogy a rendelkezésére álló helyiség a tagok létszámához képest nem kielégítő, egy alkalmas s mindenáron a központban megfelelő helyiségről gondoskodni.

— **Hymen.** Mint tudomásunkra jutott a napokban tartotta fényes eljegyzési ünnepélyét szeretett jó barátunk ifj. Horváth Mátyás okleveles gyógyszerész ur Guzmán Péter ungvári tekintélyes nagykereskedő kedves, művelt és szeretetre méltó leányával Ilonkával. Fogadják a távolból legőszintebb szereuce kívánatainkat.

— **A szegedi kereskedelmi és iparkamara** utóbb tartott ülésében megyéket s városukat is közvetlen érdeklő ügyeket tárgyalta. Tárgyalta a kamara Dániel Ernő miniszter leiratát, mely szerint a kamara korábbi javaslatához képest „hajlandó Csongrádmegye több pontjára háziipari gyakorlati műhelyeket létesíteni és az elsőt a nádforrás és gyékényszövés tanítására tervezi, amire a kamara anyagi hozzájárulását is kívánja.” Ugyanezen leiratban közli a miniszter, hogy „tekintettel Csongrádmegye szociális viszonyaira, a megye főispánját fölhívta, mikép a Békésvármegyeinek mintájára, közigazdasági bizottságot szervezzen, amelynek feladata volna a vármegyei népesség anyagi jólétét állandóan figyelemmel kísérni és a mutatózó bajok orvoslására megfelelő javaslatokat tenni.” Szerintünk a miniszter ezen újabb intézkedései sokkal hatásosabb tényezők fognak lenni a szociális eszmék elnyomására, mint megannyi a munkásszítvány megrendszabályozására törvénybe iktatott §, mert hiába az örökké igaz tény

marad, hogy az éhes embernek többet ér egy falat kenyér, mint megannyi ékeskedő §, melyek csak pillanatra megakasztják a szociálistákat működésükben, de végleges lemondásra nem bírják. Végül a kamara 1898. évi zárszámadásait tárgyalta a teljes ülés és megadta a kezelőknek a fölmentvényt. A zárszámadás eredménye az, hogy a kamara vagyona a múlt év folyamán 2109 frt 40 krral szaporodott és így 32634 frt 66 krt tesz. A kamarai tisztviselők nyugdíjalapjának vagyónállása pedig 1898. végén 17869 frt 46 kr.

— **Fényes esküvő** lesz a f. hó 6-án városunkban. Ugyanis ekkor vezeti oltárhoz Kálmán Imre szentesvárosi iparügyi tanácsnok Greskovics Pál nagybirtokos kedves leányát — Francziska kisasszonyt.

— **Sorozások.** Tekintet nélkül az ex-lex állapotokra a fenálló törvények rendelkezéséhez képest az ideai sorozási napok a következőképpen alapítottak meg: Csongrádon márczius 15—18, Szentesen ápril 27—30, Mindszenten ápril 24—25 és Dorozsmán ápril 26—27-ik napjain lesz az ideai fősorozás megtartva.

— **Lapunk utóbbi számának ujdonsági rovatában** „Állásától felfüggesztve” czimmel egy közlemény jelent meg, melyben elmondjuk, hogy Veszelyovszky László községi s. jegyzőt ezen állásától, minden alapos megokolás nélkül, a vármegye alispánja felfüggesztette. Akadtak többen, kik közleményünket félreértették s egyesek abból — elég tévesen — azt olvasták ki, mintha mi, nevezett tisztviselőt jogos álláspontjában védelmezni akarunk, de akadtak olyanok is, kik a sorokban önvédelmet láttak. Mi a száraz tény közreadásával nem kívántuk nevezett tisztviselőt védelmezni, már csak azért sem, mert ennek szüksége sem forog fenn. Az önvédelemre való következtetést illetőleg pedig kötelességszerűen kijelentjük, hogy nevezett tisztviselő eme közleményünk megjelenéséről sem közvetve, sem közvetlen tudomással nem birt.

— **Megszűnt lap.** Szentesen Sz. Kovács Pál szerkesztésében megjelent hetilap megszűnt.

— **Hány lélekkel szaporodott a vármegye?** A vármegyei főorvos a legutóbbi közigazgatási bizottsági ülésen előadta, hogy a múlt hónapban a vármegye területén született 393 és meghalt 253 egyén szaporodott tehát a megye közössége 140 lélekkel.

— **25 év múltán...** Azon tényezők között, melyek nagy mértékben hozzájárultak a hazai mezőgazdaság és kertészet haladásához, az elsők között látjuk a Mauthner Olón magkereskedő czéget, mely az ideai ünnepi fenállásának

25 éves jubileumát. E czég működését mindennél elismerés és méltánylás kísérte és hogy többet ne emlitsünk, a czég tulajdonosát a Ferencz József-rend és az orosz Szt.-Anna rend lovagkeresztjével és a bolgár nemzeti rend tisztikeresztjével tüntették ki. Ezenkívül a Mauthner czég cs. és kir. udvari szállító és évek óta szállítja ő Felsége kastélyai és birtokai magszükségletét az egész osztr.-magyar monarchiában, továbbá több királyi, fejedelmi, főhercegi és hercegi udvarnak is szállítója. A Mauthner-féle magvak különben 27 szer lettek bel- és külföldi kiállításokon első díjakkal kitüntetve. A jubileumi főárjegyzéke — melyet a czég kívánatra ingyen és bérmentve küld, — valódi remekmű, egy kitünő növénytermelési utmutató, nemcsak a benne előforduló számtalan tenyésztési utasítások, hanem a megragadóan szép és hű növényfényképek miatt is. Legjellemzőbb, hogy a főárjegyzék nem a rendelő rovására ilyen fényes, mert a magyarok, tekintve az ismert kitünőséget és föltétlen megbízhatóságot, sokkal olcsóbbak, mint bármely másik magyar vagy külföldi czégnél, hanem a Mauthner czég rengeteg forgalmában leli magyarázatát és elég érdekes megtudni, hogy az említett árjegyzék költségeit az összes rendelésekre megosztva, egy rendelésre nem egészen $\frac{3}{4}$ kr. esik.

— **Farsangi értesítő.** Farsangi mulatságaink a következő sorrendben tartatnak meg: Jux estély a Kaszinó termében február 11-én. 12-én táncmultság a Központ szállodában az ác- és kőműves ifjuság által rendezve. Gazda-bálaink is 12-én tartatnak meg és pedig a Pannónia szállodában és a Dévái-féle kávéházban. 13-án cigány-bál lesz tartva a Magyar Király szállóban az I. sz. zenekar által rendezve és röktüzdött táncmultság a Pannónia szálló termében Katz Sándor táncztanító által rendezve. 14-én, farsang utolsó napján álarozos bál rendeztetik a Pannónia és a Magyar Királyhoz czimzett szállodákban.

— **Ipartestületi gyűlés.** Az ált. ipartestület mint lapunkban is jeleztük volt, múlt hó 29-én tartja közgyűlését a község háza tanácstermében. Ez alkalommal a tesület rendes tagjai nem jelentek meg határozatképes számban s így a közgyűlés e hó 2-án, tekintet nélkül a megjelent tagok számára, tartatott meg a község háza tanácstermében. Az évi rendes közgyűlés előjárásági tagokul: Mihálovics Rókus, Mészáros János, Király Gergely és Deák István iparosokat választotta meg. Számvevők lettek: Fekete Lajos, B. rniczky József és Varga Mihály iparosok.

— **Megjött a tél, de nincs köszönet benn.** Már kezdtek hinni e hó 3-án, hogy végre megjött a tél. Diónyi nagyságu hópelyhek borították be a mindenséget s a táj téli alakot öltött. De örömrünk

Szánakozva, jobban nézett végig rajtam a feltaláló. Uram mondá, tudja meg, hogy midőn nagyobb utról szoltam, érttettem alatta, hogy körül futjuk a földet, felszállunk a Holdig és lassan leereszkedünk élvezve a föld felső panorámáját.

Ellenvetést akartam tenni, de a szó torokomra forrott, a tekintet hatása alatt meg-rázkodtam s halgattam. R. újból az órát nézte; 3 óra 5 perc, siessünk, gépem az udvaron van. Pontosan kell indulnunk. Előbb még toilletet kell csinálnia. Ezt a ruhát az ön részére hoztam, vegye fel gyorsan és kövessen.

— Kabátja zsebéből trikót nyujtott át, olyat amint akrobatákon láthatunk, csak hogy szorosra a nyakigzart és az ujjak mindjárt keztyükben végződtek. Nem gondolkodtam sokat, siettem öltözködni. 3 perc alatt elkészültem. Esőköpegyemet a vállamra vetve kimentünk az udvarra.

Az udvar közepén állott az óriási projektilhoz hasonló gép, mely körül tömegtelen ember csoportosult. Mire kiléptünk, harsogó éljen fogadott. En meghatottan hajlongtam utitársam csak egy fejbiczentéssel mutatta, hogy az ovációt észrevette.

A gép közvetlen közelébe értünk, szemügyre vettem a szerkezetet. Alsó részéhez hatalmas szárnyak voltak erősítve, melyek

most fölfelé hajlítva a géptesthez simultak. Felső része nagy csavarral volt ellátva. Az egésznek a hossza 20—25 m. átmérője 3—4 m. lehetett. — R. a géphez lépett és valami gombot megnyomott. Ekkor a projektil a talajtól fél méternyi magasságra ketté vált és a felső rész lassan emelkedett. Mi az alsó korongra léptünk, a felső rész leszállt. A repülő kerékben voltam. Tompán hallottam valami zugást, a tömeg éljenzése lehetett.

Körülnéztem. A helyiség, hol voltunk, dolgozószobának volt berendezve. Könyvek, mérőeszközök mindeféle alakban és nagyságban. Nem sokáig nézegettem, mert mentorem megszólalt:

„Látja Uram ez az én fészke, itt zavartalanul élhetek tudományomnak és magamnak. De menjünk a gépekhez, tudom hogy nagyon kíváncsi, hát megakarok mutatni mindent. Vegye fel ezt a sisakot.”

Átlátszó üvegemű anyagból készült sisakot nyujtott felém, mely az egész fejét betakarta. Példáját követve feltettem és követtem. Szük lépcsőn fölfelé haladtunk. Az alsóhoz hasonló helyiségbe értünk. Itt voltak a gépek, induktorok és motorok. Csodálkozva néztem körül. Nem szólhattam, mert a sisak elfogta arczomat. Még egy emelettel feljebb mentünk. Kényelmesen berendezett

társalgóba értünk. R. letette a sisakot, én is úgy cselekedtem. Leültünk.

A „sisak” kezdé a feltaláló, valamint az üveg szálakból szőtt triko arra való, hogy a gépeknél az esetleges elektromos kisütések ellen védve legyünk. Mert elgondolhatja, hogy nem csekély erőre van szükség, hogy a járművet mozgásba hozzam és abban tarttam. Az erő természetesen az elektromosság, mely a csavart és az alsó szárnyakat mozgatja úgy, hogy gépem tulajdonképen tovább srófolódik a légben. Hermeticz elvagyunk zárva a külső levegőtől. Látja e két készüléket, olyan van minden helyiségben. Az egyik Oseggint fejeszt, a másik felemészti a szénsavat. Villamos óra szabályozza őket, úgy hogy mindig egyforma friss levegőnk van. Megfagyástól sem kell tartanunk, mert a surlódás folytán annyira felmelegszik gépünk, hogy állandó meleg hőmérsékletünk lesz.

Félbeszakítottam: „De hát mikor indulunk?”

Hogy mikor indulunk, hisz már jó félórája, hogy utban vagyunk. Tekintve, ha Amerika felé megyünk, most Franciaország felett lehetünk.

Borzogtam, de elhittem, mert hisz itt minden oly különös volt, hogy már semmin sem csodálkoztam. Szemem egy kis készüléken akadt meg, mely az egyik asztalkán volt elhelyezve. Rendeltetését tudakolám.

korai volt a hűvös időt ismét enyhe melegség váltotta föl s ma ismét bokáig járjuk a csatakat.

— Az alpári véres zendülés ügyét utóbb tárgyalta öt napon keresztül a kecskeméti kir. törvényszék. Az esetet ismeri olvasó közönségünk. 1897. június 7-én Alpár község népe fellázadt, ostrom alá vette a községházát, melynek ablakait beverte ablakfáit kitépte és csak a csendőrség lövéseire oszlott szét. Lázadásra az okot a szolnok-félegyházi vasut, illetve az indóház helyének megállapítását célzó községi határozat szolgáltatta. A lakosok között ellenszenves volt az egész vasuti ügy, míg végre ezen ellenszenvük az említett nyílt lázadásban tört ki. Ezen nagy fejtűtő ügyben 73 vádlott és 200 tanu volt beidéve a végfogyatásra. — A védőbeszédek elhangzása után a bírák visszavonultak ítélőhatalmára. Az ítélet szerint a négy főbűnös kapott fél évi börtönt, 5-en egy évi börtönt hatóság elleni erőszak miatt, 8-at teljesen felmentettek, a többiek a kik a csoportosulásban résztvettek, hatóság elleni kihágás miatt 8 napi elzárást kaptak. Az ítélet ellen az elítéltek felelőzetést jelentettek be.

— Mozgó képek. Kellner Mór cinematográfus Szentesen át városunkba érkezett s mozgóképekkel érdekes előadást tart ma este a Magyar Király szállóban.

— Miért szünnék meg a lapok? A fényes programokkal megindult lapok azért szünnék meg oly hamar, mert nem viselik szívükön előfizetőik érdekeit. Nem lehet azonban csodálni, hogy a „Biztosítási és Közgazdasági Lapok” rövid idő alatt tízezer előfizetőre tett szert, mert a lap minden előfizetője 8000 koronára van biztosítva a Nemzetközi baleset biztosító r.-társaságnál (Adria bizt. társ. által alapítva.) A ki csak negyedévre fizet is elő, megkapja a nevére kiállított nyolcezer koronáról szóló kötvényt. E kitűnő szaklap előfizetési ára: egy évre 10, fél évre 5 frt, egy negyedévre 2 frt 55 kr., mely a laphoz, Bpest, Aradi-utca 40. küldendő.

— Nincs jég. Általános az aggodalom, hogy az enyhe időjárás folytán nem lesz lehetséges jéget beszerezni a mi nem csak azért sajnálatos mert ez esetben sok meleg sört kell a melyek idők beálltával fogyasztani, de egészségügyi szempontból is igen fontos a jég használása. S ha a jég beszerzés csakugyan lehetetlen lesz, úgy tanácsos lenne a városnak egy jéggyártó gépet beszerezni, hogy legalább műjéggel pótolhatnánk a hiányt.

— Gyermekzenekar. Seres István karmester gyermekzenekar szervezésén fáradozik s 24 oly fiút keres zenekarához, kik életévük 14 ik évét már betöltötték. Az alakulóban levő gyermekzenekart nevezett zenekarmester fuvó-hangszerrel fogja együttműködésre kiképezni.

Henneberg-selyem

45 krajczártól 14 forint 65 krajczárig méterenként — csak akkor valódi, ha közvetlen gyáraimból rendeltek, — fekete, fehér, és színes, — a legdivatosabb szövés, szü és mintázatban. **Privát-fogyasztóknak** postabér és vámentesen valamint házhoz szállítva, — mintákat pedig postafordultával küldenek, **Henneberg G. selyemgyárai (cs. és k. udvari szállító) Zürichben.**

— Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó. —

Ez a készülék arra való, és ördögi módon nevetett ez az ember, „hogy légbe röptsem gépemet, ha a szükség úgy kívánja.” De menjünk feljebb, talán valami kilátást élvezhetünk.

Az új zárka fala átlátszó volt. Én léptem be elsőnek. Fenséges látvány tárult szemem elé. Óriási tüzes korongot láttam, melyhez roppant sebességgel közeledtünk, mert a korong méretei rémitő módon nőttek. Hátra fordultam, felvilágosítást akartam kérni. Mentorom eltűnt. Nevét kiáltottam és felébredtem.

Jó reggelt! De jót aludtunk, szóló nővérem, ki mellettem állott.

Szememet dörzsöltem, tehát mindezt csak álmodtam. Igen hisz kicsi szobában vagyok. Itt fekszik előttem a Budapesti Hírlap utolsó száma. No de jó, hogy felébredtem, mert a rémitő sebesség és a légberöptető masina szöveget ütött a fejembe.

Turecsék Károly.

KÖZGAZDASÁG. Egy magyar találmány.

Hogyan mérheti fel a gazda birtokának területét gyorsan és olcsón?

Kevés kivétellel általánosságban elmondhatjuk, hogy a gazdák legnagyobb része nem tudja pontosan birtokának területét. Akármilyen furcsán hangzik ez, de így van. — Lássuk mi okozza ezt?

Legelsőbben ennek oka az a körülményben keresendő, hogy a telekkönyv a területért nem szavatol. Adás-vevésnél úgy a birtok bérbeadás vévésénél semmi biztos kiindulási pont nincsen a birtok területét meghatározni a telekkönyvi adatokért szavatosság nincs, a kataszter pedig rendszerint nem egyez a telekkönyvvel, ebből kifolyólag sem a telekkönyvi adat, sem a kataszteri számokat biztos adatok gyanánt el nem fogadhatjuk.

Ebből azután nem ritkán igen furcsa állapotok következhetnek. — Hányszor fordul elő, hogy a telekkönyvben 2 holdnak nevezett terület 4–5 hold sőt több is lehet és viszont.

Hányszor fordult elő, hogy egyes birtokok bérbe adván, csak évek múlva tudódott ki, hogy száz sőt több holddal is kisebb a birtok, mint amint a bérlő a birtokostól jóhiszeműleg átvette és a birtokos jóhiszeműleg átadta, mert ő maga sem tudta pontosan a területének holdszámát.

Hogy ebből mi következhetik, azt mindenki elgondolhatja.

És elég különös az, hogy ma midőn már minden adás-vevésnél az árúak akár súly, akár úrmértéki egysége pontosan megkiváncsoltatik, éppen a föld, a mely mindennek alapját képezi részben a szokott felületen elbáruásban.

Pedig mindeki azon van, ha már a pénzt kiadja, annak megfelelő árut is kapjon, nem lehet az kevesebb és ne legyen több, mert amint az eladó nem elegendik meg, hogy 10 hold földért csak 6 holdnak a kialakított árát kapja meg — viszont a vevőnek sem lehet közömbös, hogy 10 hold helyett csak 6 holdat kapjon.

És valljuk meg, ezerszer is előfordul és megtörténhetik hasonló eset.

Törvényünk van, de nem tökéletes, végrehajtása még hiányosabb és a ki tudja, hogy a kataszteri változtatások, telekkönyvi kiigazítások mily csiga lassúsággal néha évek keresztlé nem hajthatnak végre, azonnal belátja, hogy a mai bizonytalan állapotoknak be kellett következnie.

Pedig a gazdának tudni kell területét, hogy boldogulhasson, éppen úgy, mint a hadvezérnek a serege létszámát.

Hogyan lehet a birtokot felosztani, vetés fordát felállítani, a fogaterő szükségletet kiszámítani, a cseléd létszámot megállapítani, a terméshozamot kiszámítani, a legelőket felosztani és evvel az állatállományunk létszámát megállapítani stb. stb. mindegyike szükséges számítás eszközlőni mindaddig, míg nem tudjuk, hogy a birtok hány hold, szántó, rét, legelő stbből áll?

És mégis csak gazdálkodunk, de legtöbbször hasonlít ez a setében tapogatózáshoz, mert biztos adat nincs a kezünkben.

Nagyobb uradalmak rendszerint a mérnöki munkálatok költségeit, mely ma még elég tetemes szokott lenni, könnyebben fedezik, de nem úgy a közép és kisbirtokosok — és legtöbbször nem csak a nagyobb költségtől riadnak vissza, hanem hozzá járul bizonyos fokú indolentia is.

Ha azt kérdezzük a gazdától, hogy tudja-e biztosan a lovának vagy marhájának számát, csudálkozunk, hogy ilyen kérdést tehetünk hozzá, de ha azt kérdezzük, hogy tudja-e a birtokát holdszámban biztosan, határozatlan feleletet kapunk és ő azt természetesen is találja. Pedig ha számokban kifejezhetnénk azon veszteségeket, melyek a terület hiányos ismeretéből származnak oly óriási volna az, hogy el se képzeljük.

Indolentia is játszik szerepet, mert legtöbb gazdaságban és községben mérőláncz és birtokát kiki felmérhetné vele, de a láncz-czal való mérés 3 embert kíván, munkája lassu tehát egy kissé már inkomodálja a gazdát, ki nem csak sok esetben sajnálja a költséget, hanem gy kran nem is ért hozzá.

Végre a napokban láttam egy új készüléket, mely praktikusságánál és olcsóságánál fogva hivatva van arra, hogy azon régióta vajudó kérdést egy csapással megoldja és rövid idő alatt lehetővé teszi, hogy leg-

több gazda birtokának területét pontosan tudhassa. E készülék egy szabadalmazott földmérő talyiga.

A gépezet három főrészből áll: 1. a kerék, mely mér. 2 az óramű. 3. két talyiga szarvból.

A kerék teljesen vasból készült és egyszerű körülforgásával egy ölet ír le és a 6 küllő melyek mindegyike egy kis bevágást csinál a földön, mutatja a lábakat. Az óramű áll egy óralapból, mely 100 ölre van beosztva az óralapou egy mutató és hátulról egy hang. Ezen óramű a mérőkerék tengelyével van összekötve és annak minden fordulatával tehát egy öl után egygyel többet mutat egész százig. akkor lecsenget, vagyis minden felmért 100 ölel csenget és mér tovább minden fennakadás nélkül. Így csak a csengetés számát kell megszámálni, az annyi 100 öl, végül ha a terület végpontjáu megállunk, az óralap mutatja, hogy a lecsengetett 100 öleken felül hány öl még és a küllők csapása mutatja, hogy hány láb.

Például 3-szor csengetés az 300 öl az óralap mutat 43 at, 43 öl a f-hér küllőtől a 4-iken álló 4 láb összesen: 343 öl 4 láb.

Ha a mérést a tábla másik oldalán folytatni akarjuk ismét a 0 lesz a kiindulási pont, — elég ha az óralapou levő mutató csavarját egy mozdulattal megmozdítjuk, mire egy rugó az óralapot előre nyomja, mely most már a mutató alá a 0-ra állítható a csavart megszorítjuk s a készülék készen áll a mérésre. Ez oly egyszerű és könnyű dolog és oly gyorsan eszközölhető, hogy bárki által alig ¼ percz alatt végrehajtható.

A talyiga két szarva hasonló az eke szarvához ennek végén van a mérőkerék tengelye és a tengelyen az óramű. Az egész készülék a szarvak kivételével vasból és rézből készült és oly könnyű, hogy alig 8 kiló, így bármely gyermek által körültotható. S miután ezen földmérő talyiga oly gyorsan totható, amily gyorsan az ember járni tud — vele a mérés oly gyors, könnyű és rövid után személyzet hozzá egyáltalában nem szükséges, ezért oly olcsó a munka, hogy birtokát bárki igen rövid idő alatt saját maga felmérheti, minden egyéb költés kizárásával. Ezen mérőtalyigát naponként több száz holdat is felmérhet egy ember, szerkezete oly egyszerű, hogy igazán csodálkozni lehet, hogy eddig még fel nem lett találya. Ezen új készüléket a napokban láttam Győrben a Sándel Károly örököségi cég gépgyár és vasútodéjében ott készült ezen szabadalmazott tárgy és most kezdi árusítani, mert a találmány még egészen új.

A nevezett cég egy darabot rendelkezésemre bocsájtott, hogy kísérletet tegyek vele. — Moudhatom meglepett egyszerűsége és igazán praktikussága által s több gazdatársam jelenlétében eszközöltem próba méréseket oly meglepő eredménnyel, oly gyorsan, pontosan és könnyűséggel, hogy osztatlan általános vélemény az volt, hogy ezen problémát praktikusabban megoldani lehetetlen volna.

A szerkezet egyszerűségéhez hozzájárul a szolid munka is s véleményünk szerint a javítás évek során át ki van zárva. S miután az egész készülék ára csak 18 forint, ez oly csekély összeg, ha tekintetbe vesszük, hogy egy mérőláncz is 8–10 frt, ez okból minden gazdatársamnak a legmelegebben tudom ajánlani a mérő-talyiga beszerzését. Igen sok esetben hasznát vehetjük a gazdaságban, nemcsak a birtok általános felmérésénél, hanem parcellázásoknál, konventió földek kimérésénél, feles-harmados földek kiosztásánál és még ami a fő, a nap fogatmuuka ellenőrzésénél is.

Ha nyári időben egy fogat 1 holdat (1200 négyszögöl) kiszánthat naponként és csak ¾ holdat szánt ki, a cseléd indolentiája, hanyagsága miatt, ez már napi 80 k. egy fogat után és 10 fogat után már 8 ft. napi veszteséget jelent. De miután ezen készülékkel az öreg bérés, hajdu vagy gazda pár percz alatt felmérheti naponként minden cseléd napi fogatmunkáját és ellenőrizheti ez által mintegy ösztönözve van a cselédség a reája kiszabott kompetentiát kiszántani. — Mennyi veszteségtől szabadulnánk meg ez által csak egy éven át is?

Szóval ezen „Földmérő talyiga” olyan találmány, mely hivatva van igen nagy bajkon segíteni és melyet gazdatársaimmal megismertetni morális kötelességemnek is merek.

Tárnoki.

Ingyen szederfa csemete.

A földmivelésügyi m. kir. Ministerium országos selyemtenyésztési felügyelősége bárkinek ingyen ad 2-3 éves magági szederfa csemetét. Városok, községek, néptanítók szállítást nem fizetnek; ellenben magán felek a szállítási költséget viselik.

Megrendelésnél: vármegye, utolsó posta, vasut, esetleg hajóállomás pontosan bejelentendő.

Ha a csemetét magas törzsű fákká neveljük, úgy egy katasztrális holdnyi faiskolába 7200 csemete helyezhető el oly formán, hogy a sorok egymástól egy meter, a sorokban a csemeték 80 centimeter távolságra álljanak.

Sövény alakításnál egy folyó méterre 3 darab, egy folyó öltre 6 darab csemetét számítunk.

Kik csemetét akarnak, ezt sürgősen jelentsék be.

A földmivelésügyi m. kir. Ministerium országos selyemtenyésztési felügyelősége Szegzárdon, Tolna-megye.

Köhögés és rekedtség ellen

páratlan szer a rendkívül kellemes ízű és teljesen ártalmatlan szerekből u. m. hársfavirág, hársfaméz és czukorból készült

Hársfaméz-czukorkák,

melyeknek doboza 25 krajczár.

A KRIEGNER-féle

Tokaji China-Vasbor

vérszegénység, sápkór, étvágytalanság gyógyítására és gyenge gyermekek erősítésére a leghatásosabb készítmény. Kitérő sajátosságait az orsz. egészségügyi tanács is méltatta s ajánlására belügyminiszteri engedéllyel látott el.

Egy üveg 3 frt., — kis üveg 1 frt 60 kr.

Legtökéletesebb arctisztító és szépítő szer:

Akáczia arc-crème 1 frt.

Akáczia szappan 50 kr.

Ezen szerek utánzatok ellen törvényesen védve vannak.

Főraktár: KRIEGNER GYÖRGY

Korona-gyógyszertára,

Budapest, VIII., Kalvin-tér.

○ Kaphatók a gyógyszertárakban. ○

Amerikai zsebórák

Jótállással, hogy a nickel színét nem változtatja, szerkezete pontosab és jobb mint a legdrágábbaké.

Ára darabonként 3 forint

Jótállás mellett, míg a készlet tart. Hozzá ezüstös óralánc 60 krajczár.

Önberetváló készülék

Fox, valódi solingeni gyártmány sok kiállításán kitérve, gyakorlás nem kell. Megvágás kizárva. Tiszta és kényelmes munka. Bőrbetegségtől megment. Tartós és pénzmegtakarító.

Darabja 3 forint

A penge *** csillagos aczélból és a többi részei alpacából vannak.

Egy külön penge hozzá 1 forint.

Megrendelhető:

POLLÁK SÁNDOR főbizományosnál

BUDAPEST, V. ker., Kálmán-utca 17.

Gyűjtőknek 5 drb. után egy ingyen küldetik.

Egy

jó karban levő féderes

KOCSI

jutányos áron eladó.

Hol? Megmondja

e lap kiadóhivatala.

Gazdák figyelmébe!

Minden gazdaságban nélkülözhetetlen az a szabadalmazott találmány

Földmérő talyiga,

mely önműködő, egyszerű szerkezettel, tévedés vagy zavar kizárásával, kézi használat mellett, pontosan felméri a kívánt földterületeket. A vasból és ércből szilárdan gyártott készülék segítségével egy ember, vagy akár gyermek felmérheti maga a kívánt területeket. — Az új találmány gyártását most kezdték meg a szabadalom tulajdonosai és

Stádel Károly örökösei gépgyára és vasöntődéje, GYŐRBEN,

kivánatra szívesen szolgál közelebbi felvilágosításokkal.

Ára egy földmérő talyigának 18 frt

A legjobb, leghatékonyabb gyógyfűvekből a leg gondosabban készítették, igen hatásosnak bizonyult emésztési nehézségeknél, nevezetesen étvágytalanság, savanyu böfögés, kábulás, hányás, testi- és gyomorhajoknál, gyomorgörcs, a gyomornak étellel való túlterhelése, nyálkásodás, vértululás, haemorrhodiák, női bajok, bélbetegségek, hypochondria és melancholia (emésztési nehézségek következménye) ellen; lehetővé teszi az emésztés működését, egészséges és tiszta vért csinál, a beteg testnek előbbi erőtét egészségét visszaadja. — Kitérő hatásán fogva biztos és kipróbált háziszernek bizonyult és általános elterjedtségnek örvend a

Biztos és kipróbált szer gyulladások, sebek és sérülések gyógyulására. Biztos sikerei használatuk gyulladással és gyermekek e választásánál a női mell erősítésére; daganatok, vértelés, gényedés, pokolvarnál; körömméregnél, a kéz- és lábujjakon támadó ugynevezett féreg ellen; megkeményedések, daganatok és mirigydaganatoknál; zsirképződésnél, holttetemnél stb. Minden gyulladást, daginatot, megkeményedést a legrövidebb idő alatt gyógyít; a hol pedig már gennyképződés mutatkozik, a sebet a legrövidebb idő alatt fájdalom nélkül feltakasztja és begyógyítja a

Dr. RÓSA-féle Életbalzsam.

Megrendelhető! FRAGNER B. gyógyszertárában Prágában III. 203. sz.

1 palack 50 kr., kettős palack 1 frt.

Postán küldve 20 krral több.

Ezer elismerő-irat megtekinthető.

Kapható 25 és 30 kros adagokban. Postán

küldve 6 krral több.

Számos elismerő levél.

Óvás!

Meggyőződünk, hogy ezen 30 év óta mindenütt ismert készítményt különféle módon hamisítják s azért kérek mindenkit, aki valódi balzsamhoz akar jutni, hogy határozottan a Dr. Rósa féle balzsamot kérje Fragner B. gyógyszertárából Prága s szigorúan ügyeljen hogy a göngyöletnek minden részén az itt látható védjegy legyen. A prágai házi kenőcs pedig csak akkor valódi, ha a doboz sárga érc fedelén: Prágai házi kenőcs, Fragner B. gyógyszertára kívül az itt látható törvényes védjeggyel van ellátva.

A dobozok piros színű utasításokba vannak göngyölve.

Elárúsító gyógyszertárak: TÖRÖK J. és EGGER A. Budapest. — Helyben: VLADÁR SÁNDOR gyógyszertárában kapható.

Főelárúsító a készítő:

FRAGNER B.

Apothke »Zum schwarzen Adler« in Prag. Ecke der Spornergasse Nr. 203.